

SPOŁECZNE OCENY RZĄDU, PREMIERA I PREZYDENTA PO TRZECH MIESIĄCACH PRACY NOWEGO RZĄDU

Warszawa, styczeń 2002

Badanie zrealizowane w dniach 12-14 stycznia 2002 roku, po trzech miesiącach pracy rządu Leszka Millera, wykazuje, że:

- w dalszym ciągu rząd częściej oceniany jest źle (42%) niż dobrze (33%), a jego społeczna ocena ani nie poprawia się, ani nie pogarsza;
- w dalszym ciągu premier oceniany jest wyraźnie częściej dobrze (46%) niż źle (29%) i lepiej niż rząd, ale w odróżnieniu od rządu, jego ocena w ciągu trzeciego miesiąca działalności pogorszyła się;
- niezmiennie wysoko oceniana jest działalność Prezydenta RP.

TNS OBOP

ul. Dereniowa 11, 02 776 Warszawa

Tel: (48 22) 648 2044 (-46), 644 9995 Fax: (48 22) 644 9947 e-mail: obop@obop.com.pl www.obop.com.pl

Cytowanie, publiczne odtwarzanie, kopiowanie oraz wykorzystywanie w innej formie danych, informacji i opracowań zawartych w tej publikacji jest dozwolone pod warunkiem podania źródła.

Ocena trzech instytucji władzy: prezydenta, premiera i rządu jest cyklicznym badaniem, prowadzonym przez TNS OBOP przynajmniej raz w miesiącu. Nasze poprzednie pomiary zostały dokonane w dniach 10-12 listopada oraz 8-10 grudnia 2001 roku. Pierwszy z nich miał miejsce w prawie miesiąc, a drugi – w prawie dwa miesiące po objęciu władzy przez rząd Leszka Millera. Ostatnie, relacjonowane tu badanie odbyło się w dniach 12-14 stycznia 2002 roku¹. Było to po prawie trzech miesiącach pracy nowego rządu, kilkanaście dni przed magiczną datą 26 stycznia 2002 roku – w dniu tym upływie pierwsze 100 dni działalności rządu Millera, zwyczajowy okres pierwszych poważniejszych podsumowań.

OCENA DZIAŁALNOŚCI NOWEGO RZĄDU

W listopadzie połowa badanych nie decydowała się jeszcze na ocenę działalności rządu. Wśród pozostałych osób dwa razy więcej skłaniało się do ocen pozytywnych (33%) niż do negatywnych (15%). Do grudnia sytuacja uległa istotnej zmianie. Odsetek osób, które nie miały jeszcze zdania o nowym rządzie, spadł wyraźnie - z 52% do 32%. Odwróciła się proporcja ocen pozytywnych i negatywnych: w ciągu miesiąca odsetek ocen dobrych nieznacznie spadł (o 3 punkty proc.), ocen złych – dwa i pół razy wzrósł, w efekcie więcej osób oceniało rząd źle (38%) niż dobrze (30%). Nie wiadomo, *jakie* osoby zmieniły zdanie między pierwszym a drugim badaniem, zapewne jednak wyrabianie sobie opinii o nowym rządzie w drugim miesiącu jego pracy polegało głównie na wyrobieniu sobie opinii złej.

W kolejnym miesiącu, do połowy stycznia 2002 roku, opisana *sytuacja ustabilizowała się, tzn. przestała się pogarszać*. Zdanie na temat rządu wyrobiła sobie kolejna część opinii publicznej (wzrost o 7 punktów), lecz teraz osoby te trafiły do różnych grup ocen - w poprzednim miesiącu skupiały się wśród krytyków rządu. Rząd nadal oceniany jest częściej źle (42%) niż dobrze (33%), ale jego ocena ani się nie poprawiła ani nie pogorszyła.

¹ Badanie przeprowadzono w dniach 12 - 14.01.2002 r. na reprezentatywnej losowej próbie mieszkańców Polski powyżej 15 roku życia. Zrealizowano 1004 wywiady. Maksymalny błąd statystyczny wynosi +/-3,0% przy wiarygodności oszacowania równej 95%.

JAK, OGÓLNIIE RZECZ BIORĄC, OCENIA PAN(I) DZIAŁALNOŚĆ NOWEGO RZĄDU?

	listopad 2001	grudzień 2001	styczeń 2002
zdecydowanie dobrze	2%	1%	1%
raczej dobrze	31%	29%	32%
raczej źle	11%	29%	32%
zdecydowanie źle	4%	9%	10%
trudno powiedzieć	52%	32%	25%

Działalność nowego rządu w pewnym stopniu zależy od położenia społecznego badanych – lepiej oceniają rząd ludzie, którym jest lepiej w życiu. Zatem, lepiej oceniany jest rząd w dużych miastach niż w małych i na wsi; wyraźnie lepiej przez ludzi, którym się powodzi dobrze niż przez ludzi w złej sytuacji materialnej; wyraźnie lepiej przez kierowników i specjalistów oraz przez prywatnych przedsiębiorców niż przez ludzi z innych kategorii społeczno-zawodowych (zob. tab. aneksowe). Ocena rządu wyraźnie rośnie wraz z wykształceniem badanych (zob. tabela poniżej).

Wykształcenie	OCENA RZĄDU		
	dobra	zła	brak zdania
podstawowe	26%	40%	34%
zasadnicze zawodowe	32%	45%	23%
średnie i pomaturalne	36%	42%	22%
wyższe	45%	38%	17%

Najważniejszą rolę w tworzeniu ocen rządu odgrywają jednak nie czynniki położenia społecznego, lecz bezpośrednio sympatie polityczne. Orientacja lewicowa i głosowanie w ostatnich wyborach na SLD-UP i PSL sprzyjają pozytywnym ocenom nowego rządu, natomiast orientacja prawicowa i głosowanie na partie obecnie opozycyjne sprzyjają ocenom negatywnym (zob. tabele poniżej).

POGLĄDY POLITYCZNE	OCENA RZĄDU		
	dobra	zła	brak zdania
lewicowe	58%	21%	21%
centrolewicowe	53%	33%	14%
centroprawicowe	32%	57%	11%
prawicowe	16%	66%	18%
trudno powiedzieć	24%	43%	33%

GŁOSOWANIE W WYBORACH 23 X 2001 R.	OCENA RZĄDU		
	dobra	zła	brak zdania
SLD-UP	56%	20%	24%
PSL	39%	27%	34%
Samoobrona	20%	67%	13%
PO	25%	61%	14%
PiS	20%	63%	17%
LPR	17%	49%	34%

Elektorat SLD mocno stoi za swym rządem (56%). Elektorat PSL, który w grudniu częściej oceniał rząd źle (41%) niż dobrze (32%) i zachowywał się pod tym względem jak opozycja, obecnie wyraźnie częściej już chwali swój rząd niż gani. Elektoraty wszystkich partii opozycyjnych – Samoobrony, PiS, PO i LPR, skądinąd tak różnych programowo – łączy jedno: przewaga ujemnych ocen rządu SLD-UP i PSL.

OCENA DZIAŁALNOŚCI PREMIERA

O ile społeczne oceny rządu w trzecim miesiącu jego pracy były raczej negatywne niż pozytywne, to oceny premiera odwrotnie – były nadal wyraźnie bardziej pozytywne (46%) niż negatywne (30%). Jest jednak druga różnica między ocenami premiera i rządu. *Oceny rządu nie zmieniły się, a oceny premiera się zmieniły – na gorsze.* W porównaniu z listopadem odsetek ocen dodatnich utrzymywał się na tym samym poziomie, ale odsetek ocen ujemnych znów wzrósł (+9 punktów). Ludzi, którzy mają pogląd na działalność premiera Millera znów przybyło (8%), ale *per saldo* zasilili oni grupę jego krytyków.

**JAK SIĘ PANU(I) WYDAJE, CZY LESZEK MILLER DOBRZE WYPEŁNIA
OBOWIĄZKI PREMIERA?**

	listopad 2001	grudzień 2001	styczeń 2002
Zdecydowanie dobrze	8%	8%	7%
Raczej dobrze	39%	39%	39%
Raczej źle	6%	14%	20%
Zdecydowanie źle	3%	6%	9%
Trudno powiedzieć	44%	33%	25%

Pozytywne oceny Leszka Millera jako premiera rosną wraz z wykształceniem (różnica między skrajnymi grupami wykształcenia wynosi 18 punktów proc.) i oceną własnej sytuacji materialnej (różnica między skrajnymi grupami wynosi 13 punktów). Rzecz oczywista, wiążą się one także z miejscem na skali lewica/prawica (różnica aż 46 punktów). Dane szczegółowe znajdują się w tabelach aneksowych.

Na ocenie premiera wyraźniej ważą sympatie partyjne, wyrażone w wyborach 23 września 2001 roku. Pozytywne oceny premiera dominują, co naturalne, w elektoracie SLD-UP, przeważają także w elektoracie koalicyjnego PSL i ... opozycyjnej Platformy Obywatelskiej, zaś w elektoracie LPR istnieje równowaga ocen dodatnich i ujemnych. Generalnie zatem, kierunek politycznego zaangażowania badanych mniej znaczy w ocenie premiera niż jego rządu (tabela poniżej).

GŁOSOWANIE W WYBORACH 23 X 2001 R.	OCENA PREMIERA		
	dobra	zła	brak zdania
SLD-UP	70%	14%	16%
PSL	47%	20%	23%
Samoobrona	33%	45%	22%
PO	45%	37%	18%
PiS	26%	51%	23%
LPR	31%	31%	38%

OCENA DZIAŁALNOŚCI PREZYDENTA

Trzy czwarte Polaków pozytywnie ocenia sposób, w jaki Aleksander Kwaśniewski wypełnia obowiązki prezydenta. Grupa osób, które są przeciwnego zdania, jest sześć i pół razy mniejsza. Oceny nie wyraził co dziesiąty respondent.

A CZY – PANA(I) ZDANIEM – ALEKSANDER KWAŚNIEWSKI DOBRZE WYPEŁNIA OBOWIĄZKI PREZYDENTA?

	listopad 2001	grudzień 2001	styczeń 2002
zdecydowanie dobrze	28%	28%	26%
raczej dobrze	48%	50%	48%
raczej źle	11%	9%	12%
zdecydowanie źle	3%	3%	3%
trudno powiedzieć	10%	10%	11%

Opinie o prezydencie utrzymują się na stałym poziomie, i to nie tylko w skali miesiąca.

OCENA PREZYDENTA

	XI'00	XII'00	I'01	II'01	III.01	IV'01	V'01	VI'01	VII'01	VIII'0 1 (1)	VIII'0 1 (2)	IX'01 (1)	IX'01 (2)	XI'01	XII'01	I'02
Zdecyd. dobra	25%	23%	29%	24%	23%	20%	21%	24%	21%	18%	18%	20%	26%	28%	28%	26%
DOBRA	75%	77%	77%	73%	76%	73%	75%	78%	74%	68%	72%	72%	80%	76%	78%	74%
Raczej dobra	50%	54%	48%	49%	53%	53%	54%	54%	53%	50%	54%	52%	54%	48%	50%	48%
Raczej zła	13%	12%	11%	13%	12%	12%	14%	10%	11%	15%	13%	13%	8%	11%	9%	12%
ZŁA	18%	16%	15%	18%	18%	18%	18%	14%	14%	20%	18%	18%	10%	14%	12%	15%
Bardzo zła	5%	4%	4%	5%	6%	6%	4%	4%	3%	5%	5%	5%	2%	3%	3%	3%
Brak zdania	7%	7%	8%	9%	6%	9%	7%	8%	12%	12%	10%	10%	10%	10%	10%	11%

Stosunek do prezydenta różnicują przede wszystkim sympatie polityczne. Lepiej oceniają Aleksandra Kwaśniewskiego osoby o poglądach lewicowych (89%) i centrolewicowych (85%) oraz elektorat koalicji SLD-UP (93%). Więcej niż one ocen negatywnych wystawiają natomiast pytani o poglądach prawicowych (26%) i elektorat LPR (48%). Nawet jednak w tych grupach nad słowami krytyki zdecydowanie przeważają opinie o charakterze pozytywnym.

JAK, OGÓLNIIE RZECZ BIORĄC, OCENIA PAN(I) DZIAŁALNOŚĆ NOWEGO RZĄDU?

1.zdecydowanie dobrze

2.raczej dobrze

3.raczej źle

4.zdecydowanie źle

5.trudno powiedzieć

		1	2	3	4	5	LICZBA OSÓB
OGÓŁEM		1	32	32	10	25	1003
PŁEĆ	mężczyźni	2	35	31	11	22	481
	kobiety	1	29	32	10	28	523
WIEK	15 - 19 lat	1	32	31	9	28	106
	20 - 29 lat	0	35	35	11	18	195
	30 - 39 lat	0	34	38	8	21	159
	40 - 49 lat	2	28	33	12	25	198
	50 - 59 lat	2	34	24	13	27	139
	60 i więcej lat	1	28	29	10	32	205
WYKSZTAŁCENIE	podstawowe	0	26	32	8	34	277
	zasadnicze zawodowe	1	31	35	10	23	288
	średnie i pomaturalne	2	34	30	12	22	351
	wyższe i licencjat	2	43	27	11	17	81
MIEJSCE ZAMIESZKANIA	wieś	1	31	37	9	22	370
	miasta do 20 tys.	3	28	33	6	30	124
	miasta 20-100 tys.	0	30	27	13	30	199
	miasta 100-500 tys.	2	35	30	10	23	190
	miasta pow. 500 tys.	1	35	24	15	25	120
GRUPA SPOŁECZNO-ZAWODOWA	kierownicy, specjaliści	5	44	24	10	17	60
	prywatni przedsiębiorcy	3	44	29	10	15	34
	pracownicy administracji i usług	1	28	28	15	28	80
	robotnicy	0	30	34	12	23	140
	rolnicy	2	29	35	8	26	40
	gospodynie domowe		19	46	9	26	51
	emeryci	2	30	30	9	29	193
	renciści		28	25	11	36	93
	uczniowie i studenci	1	37	29	10	24	153
	bezrobotni	1	30	38	11	21	157
			2	47	25	8	18
SAMOOCENA SYTUACJI MATERIALNEJ	dobra	1	30	32	10	26	598
	średnia		24	36	14	27	228
DOCHÓD NA OSOBE W GOSPODARSTWIE	zła		28	40	14	18	128
	do 250 zł	1	23	31	9	35	143
	251 - 400 zł	1	31	31	7	31	184
	401 - 700 zł	2	41	27	10	20	197
	701 zł i więcej	4	54	17	4	21	201
POGLĄDY POLITYCZNE	lewicowe	1	52	26	7	14	96
	centrolewicowe	1	31	41	16	11	82
	centroprawicowe		16	47	19	18	130
	prawicowe	1	23	33	10	33	495
	trudno powiedzieć						

JAK SIĘ PANU(I) WYDAJE, CZY LESZEK MILLER DOBRZE WYPEŁNIA OBOWIĄZKI PREMIERA?

1.zdecydowanie tak

2.raczej tak

3.raczej nie

4.zdecydowanie nie

5.trudno powiedzieć

		1	2	3	4	5	LICZBA OSÓB
OGÓŁEM		6	39	21	9	25	999
PŁEĆ	mężczyźni	8	41	23	9	19	480
	kobiety	5	38	18	9	30	519
WIEK	15 - 19 lat	6	26	29	6	32	105
	20 - 29 lat	5	45	24	10	17	194
	30 - 39 lat	7	40	22	8	23	158
	40 - 49 lat	6	46	15	12	21	198
	50 - 59 lat	7	38	20	7	28	139
	60 i więcej lat	7	35	17	10	30	206
WYKSZTAŁCENIE	podstawowe	2	34	21	7	36	275
	zasadnicze zawodowe	8	41	19	11	21	288
	średnie i pomaturalne	8	41	21	9	21	350
	wyższe i licencjat	8	46	18	11	17	79
MIEJSCE ZAMIESZKANIA	wieś	5	41	24	8	21	366
	miasta do 20 tys.	8	38	19	6	30	124
	miasta 20-100 tys.	6	35	17	12	29	198
	miasta 100-500 tys.	8	39	18	8	26	190
	miasta pow. 500 tys.	7	41	18	13	20	120
GRUPA SPOŁECZNO-ZAWODOWA	kierownicy, specjaliści	6	46	16	11	21	60
	prywatni przedsiębiorcy	12	50	18	5	15	34
	pracownicy administracji i usług	7	42	14	10	27	79
	robotnicy	9	39	24	7	22	140
	rolnicy	2	44	28	9	19	40
	gospodynie domowe		38	25	12	25	51
	emeryci	8	36	18	9	29	193
	renciści	4	40	13	6	36	93
	uczniowie i studenci	6	31	28	10	26	152
	bezrobotni	5	44	21	12	19	156
SAMOOCENA SYTUACJI MATERIALNEJ	dobra	10	44	17	9	19	170
	średnia	6	39	21	8	26	595
	zła	4	37	22	13	24	227
DOCHÓD NA OSOBĘ W GOSPODARSTWIE	do 250 zł	4	41	22	10	23	126
	251 - 400 zł	5	35	23	10	27	143
	401 - 700 zł	6	41	20	6	27	184
	701 zł i więcej	9	41	15	11	24	196
POGLĄDY POLITYCZNE	lewicowe	20	55	11	3	10	200
	centrolewicowe	5	65	16	6	7	94
	centroprawicowe	5	35	22	18	20	82
	prawicowe	0	29	32	17	22	129
	trudno powiedzieć	3	31	21	9	36	494

A CZY - PANA(I) ZDANIEM - ALEKSANDER KWASNIEWSKI DOBRZE WYPEŁNIA OBOWIĄZKI PREZYDENTA?

1.zdecydowanie tak

2.raczej tak

3.raczej nie

4.zdecydowanie nie

5.trudno powiedzieć

		1	2	3	4	5	LICZBA OSÓB
OGÓŁEM		26	48	12	3	11	1001
PŁEĆ	mężczyźni	29	47	12	4	8	481
	kobiety	23	49	12	3	13	519
WIEK	15 - 19 lat	25	49	10	1	15	106
	20 - 29 lat	20	53	14	2	10	195
	30 - 39 lat	34	46	9	3	8	159
	40 - 49 lat	22	52	14	4	7	197
	50 - 59 lat	29	46	12	5	9	138
	60 i więcej lat	27	41	12	4	16	205
WYKSZTAŁCENIE	podstawowe	22	45	12	2	20	275
	zasadnicze zawodowe	26	51	12	4	7	288
	średnie i pomaturalne	27	49	13	4	8	350
	wyższe i licencjat	38	47	8	1	6	80
MIEJSCE ZAMIESZKANIA	wieś	20	52	16	3	10	368
	miasta do 20 tys.	21	59	13	0	7	124
	miasta 20-100 tys.	26	46	11	3	15	200
	miasta 100-500 tys.	35	42	8	5	10	190
	miasta pow. 500 tys.	36	39	8	4	13	120
GRUPA SPOŁECZNO-ZAWODOWA	kierownicy, specjaliści	41	40	13		7	60
	prywatni przedsiębiorcy	37	58		3	3	33
	pracownicy administracji i usług	26	45	15	4	11	80
	robotnicy	26	52	12	3	7	140
	rolnicy	15	44	20	11	10	40
	gospodynie domowe	16	35	27	5	17	51
	emeryci	28	46	10	2	13	192
	renciści	26	46	10	3	14	93
	uczniowie i studenci	20	55	9	2	14	153
	bezrobotni	25	50	13	4	7	156
SAMOOCENA SYTUACJI MATERIALNEJ	dobra	41	41	5	5	9	171
	średnia	23	51	12	2	11	595
	zła	23	45	17	5	11	227
DOCHÓD NA OSOBĘ W GOSPODARSTWIE	do 250 zł	20	52	20	3	5	127
	251 - 400 zł	22	50	11	3	13	143
	401 - 700 zł	27	46	10	2	15	184
	701 zł i więcej	37	42	11	4	7	196
POGLĄDY POLITYCZNE	lewicowe	50	39	5	3	3	200
	centrolewicowe	34	51	12	1	2	96
	centroprawicowe	27	42	16	7	8	82
	prawicowe	8	52	21	5	13	129
	trudno powiedzieć	19	51	12	3	15	494